24.2.87 דבר

„מחריד" – הגיב נבון על דו"ח הוועדה לבדיקת פעילות הכתות המיסטיות

מאת יעל פישביין סופרת „דבר" לענייני חינוך

חברי כתות מיסטיות מקימים גרעיני התיישבות בהסכמת הגופים המיישבים שאינם מודעים לסכנה הטמונה בהן. הסוכנות והמרכז החקלאי סייעו בישוב גרעין „יחד" של המדיטציה הטרנסצנדנטלית ב„נורית". גרעין של כת האימן יתיישב במעלה צביה, מצפה הררית מיושב על ידי חברי המדיטציה הטרנסצנדנטלית ובנאות ארומים יתישב גרעין נוסף של כת זו. הגופים המיישבים ממעיטים בכוחן של הכתות ועל כן מסכימים ליישבן – דברים אלה נמסרו אתמול על ידי רכזת המחקר של הוועדה הבין־משרדית לבדיקת פעילות הכתות בישראל בפגישת הוועדה עם שר החינוך יצחק נבון.

בין המסקנות החשובות של הוועדה הוזכרה הסכנה לדמוקרטיה הנובעת מתפיסת עולמן הטוטליטארית של כל הכתות. לפי תפיסה זו הקבוצה והמנהיג עומדים מעל המפרט ומעל קבוצות אחרות. חבר הקבוצה נדרש להיענות לסמכות טוטאלית וקפריזית ולצמצם את קיומו כאינדיווידואל. ילדים קטנים, בניהם של חברי הכתות מתחנכים על ברכי התרבות החדשה. בכת האסט נערכים קורסים למתחילים בני 6 עד 12.

המסוכנות שבכתות מדברות בשפה כפולה כלפי חוץ: הן פונות אל הקהל בשם ערכים דמוקרטיים מערביים בעוד שבעצם אותם ערכים משמשים בידיהן קרש קפיצה לקבלת ערכים חדשים של הכת. טכניקת המדיטציה של כת המדיטציה הטרנסצנדנטלית מוצגת כטכניקה של הרפייה בעוד שלמעשה זו טכניקה אחת מתוך מכלול הטכניקות המובילות את הפרט אל התרבות הכתתית.

אל הכתות מצטרפים בני המעמד הבינוני ומעלה, בנים של פרופסורים, בעלי מקצועות חופשיים ואנשים משכילים. דווקא האידיאליסטים והרגישים שבבני הנוער חשופים ופגיעים לפיתויי הכתות. ההצטרפות מובילה לשינוי קיצוני בהתנהגותם ורבים נעשים לסגורים ומקבלי מרות.

בין ההמלצות החשובות של הוועדה שהועלו בפני נבון: פתיחת מסע הסברה בקרב נוער ומבוגרים מכל שכבות האוכלוסיה על מהותן האמיתי של הכתות וכן הטכניקות והאידיאולוגיות המנחות אותן.

השר נבון הגיב אתמול באומרו כי בדו"ח הוועדה (בראשות ח"כ מרים גלזר־תעסה) הוא מחריד. הוא יפיץ בין כל הח"כים ויטיל על מנכ"ל משרדו, ד"ר שמשון שושני, לקיים פגישה עם המנכ"לים של כל המשרדים שהדו"ח מתייחס אליהם כדי לדון בדרכים מעשיות להמשך הטיפול בדו"ח.

פרטים מדו"ח הוועדה הבין־משרדית על כתות בישראל:

משפחות ב־4 כפרי כתות מיסטיות מגדלות ילדיהן על תרבות הכת

מאת נילי מנדלר
סופרת "הארץ"
לענייני חינוך

בארץ קיימים ארבעה כפרים, שכל אוכלוסייתם, או חלקה הגדול, חברה בכיתות מיסטיות. הכפרים הם: מצפה הרדית – מרכז לפעילות המדיטציה הטרנסצנדנטלית; נאות ארומים, בו יושב גרעין של כת זו ומעלה צביה, בו יושב גרעין המציג את חבריו כיוצאי כת "אימן". גרעין "יחד" של המדיטציה קיבל, כנראה, אישור להתיישב בנורית שבגליל התחתון.

אוכלוסיית הכפרים צעירה, ר' כוללת משפחות עם ילדים. גופים מיישבים כמו הסוכנות היהודית והמרכז החקלאי, רחפו ליישב את גרעין "יחד" בנורית ולא התנגדו להקמת הכפרים האחרים.

פרטים אלה מסרה אתמול, נורית רמון, מהוועדה הבין־משרדית, שבדקה את הכיתות המיסטיות בישראל. הוועדה התכנסה בלשכתו של שר החינוך, יצחק נבון, בירושלים.

בדיון עלה, כי למרות שרוב חברי הכיתות הם מעל גיל 18, יש בהן גם ילדים ובני־נוער. ב"אסט" למשל, יש סדנה מיוחדת לבני 6"12. בכיתות אחרות יש חברים בגילאי 15"18 הבאים למפגשים בהסכמת הורים. חברי "אימן" והמדיטציה הטרנסצנדנטלית מגדלים את ילדיהם על תרבות הכת.

לחץ על נבון

על השר נבון הופעלו לחצים מצד הכיתות, שלא לפרסם את הדו"ח. חלק מהלחצים נבעו מהחשש שה"פרסום עלול להסב למארגני הקורסים השונים נזקים כלכליים. בתוך הוועדה עצמה התנהל מאבק ממושך וקשה בין אלה, שלחצו למתן את הדו"ח ובין אלה שביקשו לנקוט לשון חריפה. הדו"ח הוא פשרה בין שני הצדדים.

עוד נמסר, כי בשל חסרון משאבים לא נכלל בדו"ח כל המידע אודות המדיטציה הטרנסצנדנטלית בניגוד לרושם שקבוצה זו טורחת להציג בציבור, כאילו מדובר בטכניקת הרפייה בלבד. מסתבר, כי אין היא שונה מכיתות אחרות שהבולטות בהן: אסט, אימן וסיינטולוגיה. הודגש, כי הסכנה העיקרית של הכיתות הללו היא באידיאולוגיה הטוטאליטארית החזוקה שלהן, המאיימת על הדמוקרטיה.

הפסיכולוג ד"ר עמרם רביב אמר, כי התברר שהכיתות המסוכנות הן דווקא המערביות יותר ולא המזרחיות, ולא כפי שסברו תחילה. זאת בעיקר, משום שהן מסווות יותר.

הפסיכיאטר, ד"ר מרדכי קאופמן, מנהל התחנה לטיפול בילד ובמשפחה של התנועה הקיבוצית, ציין, כי אין בארץ כתובת מרכזית להורים, הלוקים במשבר, אחרי שילדיהם הצטרפו לכיתות.

לדבריו, התחנה בראשה הוא עומד, הפכה כתובת לפונים, לא רק מהקיבוצים, אלא גם מישובים עירוניים. הוא הגדיר רבות מהפניות "מחזה מחריד". עוד הוסיף, כי חשוב לחסן נוער בכיתות גבוהות בתיכון נגד הפעילויות החתרניות, האורבות להם בכל פינה בהגיעם לצבא.

24.2.87 הארץ